

LİDERLİK DAVRANIŞLARI VE AKADEMİK ÖZYETERLİK: ÖĞRETMEN ADAYLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ahmet Melih GÜNEŞ*

Eyup YÜNKÜL*

Öz

Nitelikli bir eğitim sürecinden geçen öğretmen adayları, öğrencilere daha etkili, verimli ve sürdürülebilir bir eğitim hizmeti sunma kapasitesine sahip olur. Bu şekilde eğitim alan öğretmenler, yalnızca öğrencilerin akademik başarılarını yükseltmekle kalmaz, aynı zamanda onların uzun vadeli mesleki ve sosyal başarılarına da önemli katkılar sağlar. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ile akademik öz yeterlik arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ve akademik özyeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Özbek ve Kızılyallı (2017)'nin geliştirmiş olduğu "Lisans Öğrencilerinin Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı Ölçeği" ve akademik özyeterliklerini belirlemek için Kandemir ve Özbay (2012) tarafından geliştirilen Akademik Özyeterlik Ölçeği ile veriler toplanmıştır. Çalışmaya devlete bağlı bir üniversitenin eğitim fakültesinde iki, üç ve dördüncü sınıfta öğrenim gören 278 öğrenci katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algı ve akademik özyeterlik arasında anlamlı, pozitif yönde ve yüksek düzeye yakın bir ilişki olduğu görülmüştür. Araştırmada ayrıca öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının ve akademik özyeterliklerinin cinsiyet ve öğrenim gördükleri bölüm değişkenlerine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik Davranışları, Akademik Özyeterlik, Eğitim Fakültesi, Öğretmen Adayları.

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, melih.gunes@balikesir.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7484-5685>

* Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, eyunkul@balikesir.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6177-3766>

Leadership Behaviours and Academic Self-Efficacy: A Study On Pre-Service Teachers

Abstract

Teacher candidates who undergo a qualified educational process have the capacity to provide more effective, efficient, and sustainable educational services to students. Teachers trained in this manner not only increase students' academic achievements but also make significant contributions to their long-term professional and social success. Accordingly, the purpose of this study is to examine the relationship between pre-service teachers' self-perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy. A relational survey model was used in the study. To determine the relationship between students' self-perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy, data were collected using the "Self-Perception Scale of Undergraduate Students' Leadership Behaviors," developed by Özbek and Kızılyallı (2017), and the Academic Self-Efficacy Scale, developed by Kandemir and Özbay (2012), to assess academic self-efficacy. A total of 278 students studying in the second, third, and fourth grades at the Faculty of Education of a state university participated in the study. According to the findings, there was a significant, positive, and high - level relationship between pre-service teachers' self- perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy. The study also concluded that pre-service teachers' self-perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy did not differ according to gender or department variables.

Keywords: Leadership behaviours, Academic self-efficacy, Faculty of Education, Student teachers.

Giriş

Öğretmen adaylarının eğitimi ve mesleki gelişimi, eğitim sisteminin genel kalitesi ile öğrencilerin akademik ve kişisel başarılarını doğrudan etkileyen temel unsurlardır (Darling-Hammond, 2000; OECD, 2019; Rockoff, 2004). Diğer bir deyişle nitelikli bir eğitim sürecinden geçen öğretmen adayları, öğrencilere daha etkili, verimli ve sürdürülebilir bir eğitim hizmeti sunma kapasitesine sahip olur. Bu şekilde eğitim alan öğretmenler, yalnızca öğrencilerin akademik başarılarını yükseltmekle kalmaz, aynı zamanda onların uzun vadeli mesleki ve sosyal başarılarına da önemli katkılar sağlar (Flores, 2018). Öğretmenlerin sürekli mesleki gelişimi, en güncel eğitim yöntemleri, teknolojik yenilikler ve pedagojik yaklaşımlar hakkında bilgi edinmelerine olanak tanır. Bu bilgi birikimi, sınıf içi uygulamaların daha dinamik, ilgi çekici ve öğrencilerin farklı öğrenme stillerine hitap eden bir

yapıya bürünmesini sağlayabilir. Ayrıca, öğretmenlerin pedagojik yetkinliklerini artırmaları, öğrenci merkezli öğrenme ortamlarının oluşturulmasına katkıda bulunabilir. Bu durumda öğretmen, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve iş birliği yapabilme becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.

Nitelikli öğretmenlerin varlığı, bireysel öğrenci gelişiminin yanında, eğitim sisteminin genel başarısına ve toplumsal refaha da katkı sağlar. Eğitim alanında sürekli gelişim, öğretmenlerin mesleki tatminlerini artırırken (Desimone, 2009), eğitim kurumlarının da daha yenilikçi ve etkili öğrenme ortamları sunmasına zemin hazırlar (Fullan, 2007). Ayrıca öğrenciler öğrenme yolculuğunda öğretmenin rehberliğine, bilgisine ve deneyimlerine ihtiyaç duymaktadır (Akbaş ve Yünkül, 2024). Bu bağlamda, öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri hem bireysel profesyonel başarıları hem de toplumsal gelişim açısından kritik bir öneme sahiptir. Öğretmen adaylarının gelişiminde sahip olacakları liderlik becerileri de ayrı bir önem arz etmektedir.

Liderlik becerileri, öğretmenlerin ders sürecinde ve sınıf yönetimini sağlamada daha etkili olmalarını sağlar (Güneş, 2021; Tomal, 2014). Böylece öğrenciler daha iyi öğrenme deneyimleri yaşama imkânı elde edebilir (Uysal ve Bilgivar, 2023). İyi bir lider, öğrencilerine ilham verir ve onları motive ederek öğrencilerin akademik başarılarını ve kişisel gelişimlerini olumlu yönde etkiler (Guay vd., 2010). Liderlik becerileri, öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları daha hızlı ve etkili bir şekilde çözmelerine yardımcı olarak eğitim ortamının daha sağlıklı ve verimli olmasını sağlar (Can, 2009; Day vd., 2016; Uysal ve Bilgivar, 2023).

Liderlik davranışları, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini ve öğretim becerilerini artırarak, öğrencilerine daha iyi rehberlik etmelerine ve onların motivasyonunu yükseltmelerine olanak tanır. Lider öğretmenler, öğrencilerin akademik ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunarak, hedeflerine ulaşmaları için gerekli yönlendirmeleri yapar ve onları motive eder (Özcan, 2023). Liderlik davranışları, öğretmen adaylarının bilgi ve deneyimlerini meslektaşlarıyla

paylaşmalarını sağlayarak, iş birliği ve kolektif öğrenmeyi teşvik ederken, aynı zamanda kariyerlerinde ilerlemelerine katkıda bulunur. Bu vasıflara sahip öğretmenler, eğitim süreçlerinin iyileştirilmesinde aktif rol oynayarak, yönetici pozisyonlarına yükselbilir ve yenilikçi öğretim yöntemlerini teşvik eder (Ustaoglu, 2022). Öğretmenlerin çağının koşullarına uygun yöntem ve teknikleri kullanabilmelerinde, kendilerini bu yönde motive edebilmelerinde sahip olacakları akademik öz yeterliliklerinin önemi oldukça fazladır.

Akademik öz-yeterlik, bireyin akademik bir işi kendi kapasitesini kullanarak başarıyla gerçekleştirebileceğine olan inancıdır (Bandura, 1997; Linnenbrink ve Pintrich, 2003). Öz yeterlilik inancı, akademik performansla doğrudan ilişkili olduğunu için (Honicke & Broadbent, 2016), bireyin mesleğine yönelik tutumunu doğrudan etkileyebilir; bu tutum, mesleki başarısını ve işindeki verimliliği artırır. Eğitim kurumları da her meslek gibi bu başarı ve verimliliği sağlamalıdır. Bu noktada, eğitim kurumlarının yapı taşı olan öğretmenlerin öz yeterlilik inançları kritik bir rol oynar (Güneş, 2017). Yüksek akademik öz yeterlik, öğretmenlerin kendilerine olan güvenlerini artırır ve öğretim etkinliklerini daha başarılı bir şekilde gerçekleştirmelerine olanak tanır (Aydın vd., 2014). Öğretmenlerin akademik öz yeterlikleri, öğrencilerin akademik başarılarını doğrudan etkiler (Levey, 2014; Özgenel ve Deniz, 2020). Kendine güvenen öğretmenler, sınıftaki öğrencilerine daha iyi rehberlik edebilir ve onların potansiyellerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olabilir (Aydın vd., 2014). Akademik öz yeterlik, öğretmenlerin meslekî gelişimlerine olan bağlılıklarını artırır (Kılınç, 2021). Akademik öz yeterliği yüksek öğretmenler sürekli olarak kendilerini geliştirmesi ve en son öğretim yöntemlerini öğrenmeleri olasıdır.

Meslekî başarı açısından, akademik öz yeterliğin etkileri uzun vadeli ve çok boyutludur. Tschannen-Moran ve Hoy'un (2001) çalışmaları, öğretmen öz yeterliğinin öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri, öğretim stratejileri ve öğrenci katılımını sağlama yetenekleri üzerinde doğrudan etkisi olduğunu ortaya

koymaktadır. Yüksek öz yeterliğe sahip öğretmenler, daha etkili öğretim yöntemleri kullanma, öğrenci motivasyonunu artırma ve olumlu bir sınıf atmosferi yaratma konusunda daha başarılı olmaktadır. Ayrıca, Skaalvik ve Skaalvik' in (2010) araştırması, öğretmen öz yeterliğinin iş doyumunu ve tükenmişlik düzeyleri ile güçlü bir ilişkisi olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, akademik öz yeterliğin geliştirilmesi, öğretmen adaylarının sadece akademik performanslarını değil, aynı zamanda gelecekteki meslekî dayanıklılıklarını ve iş doyumlarını da olumlu yönde etkileyebilir. Liderlik davranışları ile akademik öz yeterlik arasındaki ilişkinin incelenmesi, sosyal bilişsel teori (Bandura, 1997) ve dönüşümcü liderlik teorisi (Bass ve Riggio, 2006) arasında bir köprü kurma potansiyeline sahiptir. Bu entegrasyon, her iki alanın da zenginleşmesine ve yeni teorik çerçevelerin geliştirilmesine olanak sağlayabilir.

Liderlik, eğitimde kritik bir rol oynar ve geleceğin öğretmenlerinin liderlik becerileri hem sınıf yönetiminde hem de öğrenciler üzerinde etkili olabilir. Akademik öz yeterlik ise, öğretmen adaylarının mesleki başarı ve motivasyonlarını etkileyen önemli bir faktördür. Bu iki değişken arasındaki ilişkinin incelenmesi, öğretmen eğitimi programlarının niteliğini artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmesine ışık tutacaktır. Nitelikli öğretmenlerin yetişmesinde sahip olunacak liderlik becerileri ve akademik öz yeterlilikleri son derece önemli olduğu düşünülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde bu iki değişken arasındaki ilişkiyi herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ile akademik öz yeterlik arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır: Öğretmen adaylarının;

- 1) Liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ne düzeydedir?
- 2) Akademik özyeterlikleri ne düzeydedir?
- 3) Cinsiyet değişkeni ile;

3.1. Liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3.2. Akademik özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4) Öğrenim gördükleri bölüm ile;

4.1. Liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4.2. Akademik özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5) Liderlik davranışlarına ilişkin öz algı ve akademik özyeterlikleri arasında ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının liderlik davranışları ile akademik öz yeterlikleri ve bu iki değişken arasındaki ilişki incelenmiştir. Eğitim fakültesi öğrencilerinin liderlik davranışları ile akademik öz yeterlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu çalışma betimsel modellerden nedensel ve ilişkisel araştırma modeli ile yapılmış bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 2200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise çok aşamalı örnekleme yöntemi ile belirlenen 278 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu yöntem, çalışmanın amacına uygun olarak katılımcıların çeşitlilik göstermesini sağlamıştır. İlk etapta amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemeye başvurulmuştur. Çalışmada okula uyum ve ders süreçleriyle ilgili yeterli düzeyde farkındalıkları olamayacakları düşüncesiyle 1. sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları araştırmaya dahil edilmemiştir. Bu sebeple çalışmada öğretmen adaylarının 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim görmeleri ölçüt olarak benimsenmiştir. İkinci etapta, araştırma amacına uygunluğu ve kolay ulaşılabilirlik gibi kriterlere göre belirlenen katılımcılarla çalışılmıştır. Bu durum örnekleme, çalışmanın zaman ve maliyet

yönünden verimli olmasını sağlamıştır (Hatch, 2002; Johnson ve Christensen, 2004). Bu amaçla çalışmaya devlete bağlı bir üniversitenin öğretmen yetiştirme programlarında öğrenim gören ve her iki öğretim üyesinin derslerine giren 278 öğrenci katılmıştır. Öğretmen adaylarının 213' ü (% 76.6) kadın, 65' i (% 24.4) erkektir. Çalışmaya dahil olan öğretmen adaylarının bölümleri incelendiğinde en çok katılımın Sınıf Öğretmenliği (n:90) en az katılımın ise İngilizce Öğretmenliği (n:13) bölümünde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu araştırma verilerin toplandığı örneklem, ulaşılabilen katılımcı sayısı ve ölçeklerin bağlamsal yapısı gibi sınırlılıklara sahiptir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ve akademik özyeterlikleri arasındaki ilişki Özbek ve Kızılyallı (2017)'nin geliştirmiş olduğu “Lisans Öğrencilerinin Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı Ölçeği” ve Kandemir ve Özbay (2012) tarafından geliştirilen Akademik Özyeterlik Ölçeği ile belirlenmiştir.

Lisans Öğrencilerinin Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı Ölçeği

Öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarını belirlemek amacıyla Özbek ve Kızılyallı (2017) tarafından geliştirilen Lisans Öğrencilerinin Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı Ölçeği kullanılmıştır. Lisans Öğrencilerinin Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı Ölçeği 20 sorudan ve 4 alt faktörden oluşmuştur. Ölçek geçerlilik ve güvenilirlik çalışması kapsamında örneklem grubunun dışında 100 kişilik öğretmen adayına uygulanmıştır. Ölçekle ilgili olarak sonraki aşamada maddelerin analiz için uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği testi ve Bartlett küresellik testi uygulanmıştır. Testler sonucunda KMO değeri .82; Bartlett testi 859.801; df: 190 ve $p = .000$ olarak tespit edilmiştir. Dört alt boyut ve toplam 20 maddeden oluşan Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı Ölçeği' nin toplam varyansı açıklama oranı 62.522 olarak tespit edilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizlerine göre 20 maddelik

ölçeğin tamamının Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .91 olduğu belirlenmiştir. Ölçekte yer alan alt boyutlara ait güvenirlik analizi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1: Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Analiz Sonuçları

	Boyutlar	Cronbach Alpha
Liderlik	Katılımcı Lider	.75
Davranışlarına	Kendine Güvenen Lider	.84
İlişkin Öz Algı	İlkeli Lider	.78
Ölçeği	Kararlı Lider	.78

Akademik Özyeterlik Ölçeği

Araştırmada Kandemir ve Özbay (2012) tarafından geliştirilen “Akademik Özyeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. 5’ li likert Akademik Özyeterlik Ölçeği 19 sorudan ve 3 alt faktörden oluşmaktadır. Ölçek geçerlilik ve güvenirlik çalışması kapsamında örneklem grubunun dışında 100 kişilik öğretmen adayına uygulanmıştır. Ölçekle ilgili olarak sonraki aşamada maddelerin analiz için uygunluğunu tespit etmek için KMO ve Bartlett Testleri yapılmıştır. Yapılan testler incelendiğinde KMO değeri .92; Bartlett testi 1386.207; df: 171 ve p= .000 olduğu tespit edilmiştir. 19 maddeden oluşan Akademik Özyeterlik Ölçeği, yapılan analizler sonucunda toplam varyansın %74.635’ini açıkladığı görülmüştür. Bu durum, ölçeğin ölçmek istediği özelliği (akademik özyeterlik) oldukça iyi temsil ettiğini göstermektedir. Uygulama kapsamında gerçekleştirilen güvenirlik analizi sonuçlarına göre, 19 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.96 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgu, ölçeğin maddeleri arasında yüksek bir tutarlılık olduğunu ve ölçeğin tek bir yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Ölçeğin alt boyutlara göre Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Akademik Özyeterlik Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Güvenirlik Analizi Sonuçları

	Boyutlar	Cronbach Alpha
Akademik Özyeterlik Ölçeği	Akademik Sorunlarla Başa Çıkma	.95
	Akademik Çabaları	.84
	Akademik Planlama	.83

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ile belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ve akademik öz yeterlik algıları ölçeklerinden elde edilen verilerin normallik dağılımı, çarpıklık ve basıklık değerleri incelenerek değerlendirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmada değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler; t-testi, Tek Faktörlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Çoklu Regresyon Analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Bu çalışmanın yürütülmesi için etik kurul onayı alınmıştır.

Bulgular

Araştırmada ilk olarak öğretmen adaylarının Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algıları Ölçeği'nden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Analiz sonuçları aşağıdaki gibidir (Tablo 3).

Tablo 3: Öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ölçeğine verdiği cevaplara ilişkin ortalama ve standart sapmalar

	Boyutlar	n	\bar{x}	s
Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı	Katılımcı Lider	279	3.89	.53
	Kendine Güvenen Lider	279	3.54	.65
	İlkeli Lider	279	4.26	.48
	Kararlı Lider	279	3.70	.69

	Toplam	279	3.89	.46
--	--------	-----	------	-----

Tablo 3 de yer alan öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarına ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının (\bar{x} =3.89, s =.46) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Analiz sonuçları alt boyutlar açısından ele alındığında öğretmen adaylarının Katılımcı Lider (\bar{x} =3.89, s =.53), Kendine Güvenen Lider (\bar{x} =3.54, s =.65) ve Kararlı Lider (\bar{x} =3.70, s =.69) algılarının yüksek düzeyde; İkeli Lider (\bar{x} =4.26, s =.48) algılarının ise çok yüksek düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın bir sonraki aşamasında öğretmen adaylarının cevapladığı Akademik Özyeterlik Ölçeği'nden elde edilen verilere ait ortalama ve standart sapma değerleri aşağıdaki tabloda sunulmuştur (Tablo 4).

Tablo 4: Öğretmen adaylarının cevapladığı akademik özyeterlik ölçeğinden elde edilen verilere ilişkin ortalama ve standart sapmalar

	Boyut	n	\bar{x}	s
Akademik Özyeterlik	Akademik Sorunlarla Başa Çıkma	279	3.37	.71
	Akademik Çabaları	279	3.66	.71
	Akademik Planlama	279	3.33	.75
	Toplam	279	3.42	.67

Tablo 4 de yer alan öğretmen adaylarının akademik özyeterliklerine ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının akademik özyeterliklerinin (\bar{x} =3.42, s =.67) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Analiz sonuçları alt boyutlar açısından ele alındığında öğretmen adaylarının Akademik Planlama (\bar{x} =3.33, s =.75) ve Akademik Sorunlarla Başa Çıkma (\bar{x} =3.37, s =.71) özyeterliklerinin orta düzeyde; Akademik Çabaları (\bar{x} =3.66, s =.71) özyeterliklerinin ise yüksek düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemde öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının ve akademik özyeterliklerinin cinsiyete göre

değişip değişmediğini gösteren t-Testi analiz sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ve akademik özyeterlikleri Puanlarına Göre T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	x	d	t	f	p
Liderlik davranışlarına ilişkin öz algı	Kadın	213	3.89	.46	.319	76	750
	Erkek	65	3.91	.47			
Akademik özyeterlik	Kadın	213	3.41	.66	-.715	76	475
	Erkek	65	3.48	.71			

Yukarıdaki tabloda (Tablo 5) yer alan veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının hem liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ($t=-.319$; $p>.05$) hem de akademik özyeterlikleri ($t=-.715$; $p>.05$) ile cinsiyetleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Araştırmada yer alan dördüncü alt problemde öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının ve akademik özyeterliklerinin “öğrenim gördükleri bölüm” e göre istatistiksel olarak değişip değişmediğini belirlemek için One-Way ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tabloda (Tablo 6) verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmen Adaylarının Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algılarının ve Akademik Özyeterliklerinin Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenine Göre Farklılığını Belirlemeye Yönelik One-Way ANOVA Sonuçları

	Öğrenim Görülen Bölüm	n	x	Ss	F	p	Anlamlı Fark
	Fen Bilgisi Ö.	36	3.97	.46			
	Sınıf Ö.	90	3.95	.41			
	PDR Ö.	18	3.78	.50			

Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı	İ. Matematik Ö.	40	3.70	.50			
	Kimya Ö.	27	3.86	.55	1.757	.086	-
	İngilizce Ö.	13	3.83	.60			
	Okul Öncesi Ö.	23	4.03	.33			
	Sosyal Bilgiler Ö.	16	3.98	.39			
	Müzik Ö.	15	3.80	.36			
Akademik Özyeterlik	Fen Bilgisi Ö.	36	3.65	.55			
	Sınıf Ö.	90	3.43	.65			
	PDR Ö.	18	3.27	.66			
	İ. Matematik Ö.	40	3.15	.57			
	Kimya Ö.	27	3.42	.97	1.750	.087	-
	İngilizce Ö.	13	3.42	.88			
	Okul Öncesi Ö.	23	3.48	.57			
	Sosyal Bilgiler Ö.	16	3.45	.56			
	Müzik Ö.	15	3.65	.53			

Tablo 6' dan elde edilen veriler incelendiğinde öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ($F= 1.757$; $p> .05$) ve akademik özyeterlikleri ($F= 1.750$; $p> .05$) ile öğrenim gördükleri bölüm arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Araştırmada, öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ile akademik öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını tespit etmek amacıyla Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi yapılmıştır. Analize ilişkin sonuçlar aşağıdaki tabloda (Tablo 7) sunulmuştur.

Tablo 7: Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı ve Akademik Özyeterlik Arasındaki Pearson Çift Yönlü Korelasyon Analizi Sonuçları

	1.	2.
1. Liderlik Davranışlarına İlişkin Öz Algı	1.00	.674**
2. Akademik Özyeterlik	.674**	1.00

** $p \leq .01$

Tablo 7’deki sonuçlar incelendiğinde, liderlik davranışlarına ilişkin öz algı ve akademik özyeterlik arasında anlamlı, pozitif yönde ve yüksek düzeye yakın (Büyüköztürk ve diğ., 2013) bir ilişki olduğunu söylemek mümkündür ($r = 0.674$, $p \leq .01$).

Sonuç ve Tartışma

Yapılan çalışmada, öncelikle eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları incelenmiştir. Analizlerden sonra ortaya çıkan bulgulara göre, katılımcıların önemli bir çoğunluğu, ölçekteki ifadelerle “katılıyorum” şeklinde yanıt vermişlerdir. Bu durum, öğretmen adaylarının genel olarak liderlik davranışlarına sahip olma konusunda kendilerine güvendiklerini göstermektedir. Elde edilen sonuç, Avcı (2009), Cansoy (2015) ve Özçetin ve Atalay (2023)’in çalışmalarına paralellik göstermektedir. Öğretmenlerin sergileyecekleri liderlik yeni ve etkili bir okul kültürünün sürdürülebilirliği açısından oldukça önemlidir (Güneş ve Yünkül, 2020). Öğretmen yetiştirme programlarında liderlik becerilerine yönelik verilen eğitimlerin, öğretmen adaylarının liderlik algılarını olumlu yönde etkilediği ya da etkileyeceği olasıdır. Öğretmen yetiştirme programlarında liderlik becerilerine yönelik verilen eğitimlerin, öğretmen adaylarının liderlik algılarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Bu durum, öğretmen eğitimi programlarının içeriğinin ve yöntemlerinin önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

Öğretmen adaylarının akademik öz yeterliliklerine ilişkin bulgulara bakıldığında; akademik özyeterliliğin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuç, öğretmen adaylarının kendi akademik yeteneklerine güvendikleri ve başarıya ulaşabileceklerine inandıklarını göstermektedir. Çünkü, yapılan araştırmalarda, bireylerin akademik öz-yeterlik algılarının yüksek olması ile ders başarıları arasında anlamlı bir pozitif ilişki olduğu belirtilmiştir (Yenilmez, 2016). Benzer şekilde Aktürk ve Öztürk, (2019), Arslan, (2022), Ersoy, (2024) yaptıkları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Çalışmada öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki araştırılmıştır. Sonuç olarak öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algılarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmüştür. Diğer bir deyişle hem erkek hem de kadın öğretmen adaylarının liderlik özelliklerine sahip olma durumları benzer düzeydedir. Bu sonucu destekleyen çalışmalar (Beltekin ve Kuyulu, 2019; Cansoy vd., 2016; Özçetin ve Atalay, 2023) mevcuttur. Bu durum eğitim sistemindeki eşitlikçi yaklaşım, öğretmen yetiştirme programının kaliteli olma durumu, toplumdaki cinsiyet rollerine ilişkin algılarının zamanla değişebilmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Yukarıdaki sonuca benzer şekilde, öğretmen adaylarının akademik özyeterlik algıları da cinsiyete göre değişmediği belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalar (Ekşi vd., 2020; İleri 2019; Saracoğlu ve Varol, 2007) olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan farklı olarak erkek öğretmen adaylarının akademik öz yeterliklerinin daha yüksek düzeyde olduğunu belirten çalışmalar (Ersoy, 2024; Oğuz, 2012) ve kadın öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik düzeylerinin yüksek bulunduğu çalışmalar (Taşığın vd., 2021) da mevcuttur. Bu şekilde farklı sonuçların ortaya çıkması örneklem büyüklüğü, kullanılan ölçme araçlarının farklı olması ya da farklı örneklem kullanılmasından kaynaklanabilir.

Araştırmada, öğretmen adaylarının akademik öz yeterliklerinin öğrenim görmeye devam ettikleri bölüm değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, öğretmen adaylarının akademik öz

yeterlikleri ile öğrenim gördükleri bölüm arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu bulgu, farklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarının akademik başarıya ulaşabileceklerine dair inançlarının benzer düzeyde olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifade ile, öğretmen adaylarının kendilerine olan güvenlerinin, hangi bölümü seçtiklerinden bağımsız olarak benzer olduğunu göstermektedir. Elde edilen bu bulgu, öğretmen adaylarının akademik başarılarına olan inançlarının, öğrenim gördükleri bölümden çok diğer faktörlerden daha fazla etkilendiğini göstermektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç Özgenel ve Deniz (2020)'in çalışmalarındaki sonuç ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada, öğretmen adaylarının liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları ile akademik öz yeterliklerinin kendi aralarında pozitif ve anlamlı bir korelasyona sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, liderlik özelliklerine sahip olduğunu düşünen öğretmen adaylarının, akademik başarıya ulaşabileceklerine dair de daha yüksek bir inanç taşıdıklarını göstermektedir. Diğer bir deyişle kendini lider olarak gören öğretmen adayları aynı zamanda derslerinde de daha başarılı olma potansiyeline sahip olduğu söylenebilir. Literatürde bu sonuca benzer sonuçlar çalışmalar (Ersoy, 2024; Yolcu, 2023) mevcuttur.

Öğretmenlerin sürekli mesleki gelişimi, hem bireysel hem de toplumsal açıdan sürdürülebilir bir eğitim sisteminin temel yapı taşlarından birisidir. Sürekli mesleki gelişim, öğretmenlerin kariyer ilerlemelerine ve mesleki yeterliliklerini artırmalarına olanak sağlayarak eğitim süreçlerinin niteliğini yükseltir. Bu gelişim, öğretmenlerin mesleki motivasyonunu ve iş tatminini olumlu yönde etkileyebilir. Daha donanımlı öğretmenler, öğrencilerle daha etkili, güçlü ve pozitif ilişkiler kurabilir, bu da sınıf ortamının destekleyici ve güvenli bir yer haline gelmesini sağlar. Böyle bir sınıf ortamı, öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerine önemli katkılarda bulunur. Ayrıca, mesleki gelişimini sürekli sürdüren öğretmenler, öğrencilerine daha etkili rehberlik edebilir ve onların eleştirel düşünme, problem çözme gibi becerilerini geliştirmelerine katkı sunabilir. Eğitimli ve gelişmiş

öğretmenler, toplumsal gelişim ve refahın artmasında kritik bir rol oynar. Bu rollerin gereği olarak topluma bilinçli, sorumlu ve aktif bireyler kazandırır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçları göz önünde bulundurulduğunda, öğretmen yetiştirme programlarında liderlik becerilerinin geliştirilmesine yönelik daha fazla etkinlik ve modül eklenmesi düşünülebilir. Öğretmen adaylarının akademik öz yeterliklerini artırmak için, düzenli çalışma alışkanlıkları edinmelerini, derslere aktif katılım göstermelerini ve öğrenme stratejilerini geliştirmelerini teşvik eden bir eğitim ortamı sağlanması faydalı olabilir. Okul kültürünün de öğrencilerin liderlik özelliklerini destekleyecek şekilde düzenlenmesi önemlidir. Bu sayede hem daha başarılı öğretmenler yetiştirilebilir hem de öğrencilerin akademik başarıları artabilir. Politika yapıcılar, öğretmenlerin mesleki gelişimine yatırım yaparak ve öğretmen yetiştirme programlarını bu doğrultuda güncelleyerek bu sürece katkı sağlayabilirler. Öğretmen adayları ise, liderlik becerilerini geliştirmek ve akademik başarılarını artırmak için aktif olarak çaba göstermeli, kendilerine olan güvenlerini artırmalı ve öğrenme süreçlerine daha fazla katılmalıdırlar. Bunlara ek olarak eğitim fakültelerinde düzenli olarak liderlik becerilerini ve akademik öz yeterliklerini geliştirecek atölye çalışmaları düzenlenebilir. Deneyimli öğretmenlerle veya liderlik becerileri yüksek profesyonellerle mentor-menti ilişkisi oluşturulabilir.

Gelecekte bu araştırmanın konusu ile ilgili yapılacak araştırmalarda nicel ve nitel araştırma yöntemlerini bir arada kullanarak, hem liderlik algıları ve akademik öz yeterlik arasındaki ilişkinin gücünü istatistiksel olarak belirlemek hem de bu ilişkinin altında yatan nedenleri derinlemesine anlamak mümkün olabilir. Öğretmen adaylarının lisans eğitimi boyunca takip eden boylamsal çalışmalar, bu iki değişken arasındaki ilişkinin zaman içinde nasıl farklılaştığını ve hangi faktörlerin bu değişimi etkileyebileceğini anlamayı sağlayabilir.

Kaynakça

- Akbaşı, S., & Yünkül, E. (2024). Sınıf Öğretmenlerinin Web 2.0 Araçları Kullanımı Yetkinliklerinin Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 93-110.
- Akturk, A. O., & Ozturk, H. S. (2019). Teachers' TPACK Levels and Students' Self-Efficacy as Predictors of Students' Academic Achievement. *International Journal of research in education and science*, 5(1), 283-294.
- Arslan, A. P. D. A. (2022). The effect of secondary school students' digital game addictions on self-efficacy levels: A structural equation model study. *E-International Journal of Educational Research*, 13(5)132-150.
- Avcı, B. (2009). *Öğrencinin liderliği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Aydın, R., Ömür, Y., & Argon, T. (2014). Öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ile akademik alanda arzularını erteleme düzeylerine yönelik görüşleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 40(40), 1-12.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W.H. Freeman and Company.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational leadership (2nd ed.)*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Beltekin, E., & Kuyulu, İ. (2019). Spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin liderlik yönelim düzeylerinin incelenmesi (Erciyes Üniversitesi örneği). *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 1(1), 26-29.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. & Köklü, N. (2013). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Cansoy, R. (2015). *Türkiye'de ortaöğretim okullarındaki öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Can, N. (2009). Öğretmenlerin Sınıfta ve Okulda Liderlik Davranışları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 8(2), 385-399.
- Cansoy, R., Türkoğlu, M. E., & Parlar, H. (2016). Liderlik özellikleri: Bir ölçek geliştirme çalışması ve öğrencilere yönelik bir araştırma. *Milli Eğitim*, 45(212), 139-160.
- Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-44.
- Day, C., Gu, Q., & Sammons, P. (2016). The impact of leadership on student outcomes: How successful school leaders use transformational and instructional strategies to make a difference. *Educational Administration Quarterly*, 52(2), 221-258.
- Desimone, L. (2009). How can we best measure teacher's professional development and its effects on teachers and students. *Educational Researcher*, 38(3), 181-199.
- Ekşi, H., Keçeli, A., Dervişoğulları, M., & Ekşi, F. A (2020). Research on the role of the living long learning tendency between vocational preparation states of the man and academic self-competence tendencies. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(72), 657-668.
- Ersoy, Z. (2024). *Öğrencilerin öğretmen liderliğini algılaması: Öz yeterlik ve akademik başarı bağlamında bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Flores, M. A. (2018). Linking teaching and research in initial teacher education: knowledge mobilisation and research-informed practice. *Journal of Education for Teaching*, 44(5), 621-636.

- Guay, F., Chanal, J., Ratelle, C. F., Marsh, H. W., Larose, S., & Boivin, M. (2010). Intrinsic, identified, and controlled types of motivation for school subjects in young elementary school children. *British journal of educational psychology*, 80(4), 711-735.
- Güneş, A. M. (2021). Özel ve resmi okullarda görev yapan öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri ve sınıf yönetim becerileri arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 290-311.
- Güneş, A. M. & Buluç, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımları ve öz yeterlilik inançları arasındaki ilişki. *Tünav Bilim Dergisi*, 10(1), 94-113.
- Güneş, A. M., & Yünkül, E. (2020). Dijital çağda lider sınıf öğretmeni olmak (Ed. Güneş, AM ve Yünkül, E.) Dijital çağda bir lider olarak öğretmen içinde (s. 1-14). Ankara: Nobel akademi Yayıncılık.
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. Albany, New York: Suny Press.
- Honick, T., & Broadbent, J. (2016). The influence of academic self-efficacy on academic performance: A systematic review. *Educational research review*, 17, 63-84.
- İleri, M. (2019). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik öz yeterliliklerinin gelecek beklentisi üzerine etkisi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2004). *Educational research: Quantitative, qualitative and mixed approaches*. Los Angeles: Sage.
- Kandemir, M. & Özbay, Y. (2012). Akademik Özyeterlik Ölçeği (AÖYÖ): Geçerlik güvenilirlik çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 201-214.
- Kılınç, H. H., & Yenen, E. T. (2021). Öğretmenlerin mesleki gelişim öz yeterlikleri ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 25(2), 455-468.
- Levey, E. K. (2014). *Teacher attitudes on personal teaching efficacy and responsive teaching, and principal leadership behaviors in the areas of leader social relationships, leadership/goal setting, and collaboration for learning in low wealth, low and high achieving middle schools*. Yayımlanmamış doktora tezi. Dowling College.
- Linnenbrink, E. A., & Pintrich, P. R. (2003). The role of self-efficacy beliefs instudent engagement and learning inthe classroom. *Reading & Writing Quarterly*, 19(2), 119-137.
- OECD. (2019). TALIS 2018 Results (Volume I): *Teachers and School Leaders as Lifelong Learners*. OECD Publishing.
- Oğuz, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik öz yeterlik inançları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(2), 15-28.
- Özbek, O., & Kızılyallı, M. (2017). Lisans öğrencilerinin liderlik davranışlarına ilişkin öz algıları: Ölçek geliştirme çalışması. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4112-4122.
- Özcan, C. (2023). Öğretmen görüşlerine göre öğretim liderliği: Nitel bir araştırma. *Academic Social Resources Journal*, 8(52), 3358-3367.
- Özçetin, S., & Atalay, H. (2023). Spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin liderlik özelliklerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 65, 95-113.

- Özgenel, M., & Deniz, A. (2020). Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ile akademik güdülenme ve akademik öz yeterlik arasındaki ilişki: Öğretmen adayları üzerine bir inceleme. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 131-146.
- Rockoff, J. E. (2004). The impact of individual teachers on student achievement: Evidence from panel data. *American Economic Review*, 94(2), 247-252.
- Saracalolu, S., & Varol, R. (2007). The relationship between foreign language achievement, academic self-concept, and attitudes towards foreign languages of prospective physical education teachers. *Journal of Theory and Practice in Education*, 3(1), 39-59.
- Skaalvik, E. M., & Skaalvik, S. (2010). Teacher self-efficacy and teacher burnout: A study of relations. *Teaching and Teacher Education*, 26(4), 1059-1069.
- Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Tomal, D. R., Schilling, C. A., & Wilhite, R. K. (2014). *The teacher leader: Core competencies and strategies for effective leadership*. Rowman & Littlefield.
- Ustaoglu, Y., & Bozkurt, A. T. (2022). Lider öğretmen rolleri ve davranışların incelenmesi: Nitel bir araştırma. *Harran Maarif Dergisi*, 7(1), 46-68.
- Uysal, O. K., & Bilgivar, O. O. (2023). Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik özelliklerinin öğretmenlerin öz-yeterliklerine etkisi. *İZÜ Eğitim Dergisi*, 5(9), 74-93.
- Yenilmez, K. (2016). Öğretmen adaylarının akademik öz-yeterlikleri ve matematik öğretimine yönelik öz-yeterliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 316-323.
- Yolcu, T. (2023). *Spor yükseköğretim kurumu öğrencilerinin liderlik özellikleri ve akademik öz-yeterliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ordu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 82-91.

Extended Abstract

Leadership behaviors enhance pre-service teachers' professional development and teaching skills, enabling them to better guide their students and increase their motivation. Teacher leaders contribute to the academic and personal growth of students, guiding and motivating them to achieve their goals (Özcan, 2023). Leadership behaviors empower pre-service teachers to share their knowledge and experiences with their colleagues, encourage collaboration and collective learning, and contribute to their career advancement. Teachers with these qualities can actively improve educational processes, rise to managerial positions, and promote innovative teaching methods (Ustaoglu, 2022). Academic self-efficacy is critical for teachers to employ methods and techniques suited to their students' needs and to motivate themselves in this direction.

Academic self-efficacy is the belief that an individual can successfully perform an academic task using their own abilities (Bandura, 1997; Linnenbrink & Pintrich, 2003). High academic self-efficacy boosts teachers' self-confidence and enables them to conduct teaching activities more effectively (Aydın et al., 2014). Teachers' academic self-efficacy directly influences students' academic achievement (Levey, 2014; Özgenel & Deniz, 2020). Confident teachers are better equipped to guide their students in the classroom and help them realize their potential (Aydın et al., 2014). Academic self-efficacy enhances teachers'

commitment to their professional development (Kılınç, 2021). Teachers with high academic self-efficacy tend to continuously improve themselves and learn the latest teaching methods.

Leadership plays a crucial role in education, and the leadership skills of future teachers can significantly impact both classroom management and students. Academic self-efficacy is a vital factor affecting pre-service teachers' professional success and motivation. Investigating the relationship between these two variables will illuminate strategies for enhancing the quality of teacher education programs. Leadership skills and academic self-efficacy are deemed extremely important in preparing qualified teachers. An analysis of the relevant literature revealed no studies investigating the relationship between these two variables. Therefore, this study is expected to make a significant contribution to literature. Accordingly, the aim of this study is to examine the relationship between pre-service teachers' self-perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy.

In this study, the leadership behaviors and academic self-efficacy of pre-service teachers, as well as the relationship between these two variables, were examined. The relationship between the leadership behaviors and academic self-efficacy of education faculty students was investigated using relational survey models. A multi-stage sampling method was adopted to determine the prospective teachers participating in the study. This method ensured that the participants demonstrated diversity in alignment with the study's objectives. In the first stage, criterion sampling, one of the purposeful sampling methods, was implemented. Pre-service teachers in the 1st grade were excluded from the study, as it was presumed, they would lack sufficient awareness about school adaptation and course processes. Therefore, it was established as a criterion that the prospective teachers were enrolled in the 2nd, 3rd, and 4th grades. In the second stage, participants were selected based on criteria such as relevance to the research objectives and ease of accessibility. This instance of sampling rendered the study efficient in terms of time and cost (Hatch, 2002; Johnson & Christensen, 2004). For this purpose, 278 students enrolled in teacher training programs at a state university and attending classes of various lecturers participated in the study. Of these, 213 (76.6%) student teachers were female, and 65 (24.4%) were male. An analysis of the departments of the pre-service teachers included in the study revealed that the highest participation was in Classroom Teaching (n:90), while the lowest was in English Language Teaching (n:13).

In the study, the relationship between students' self-perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy was determined using the "Self-Perception Scale of Undergraduate Students 'Leadership Behaviors,'" developed by Özbek and Kızılyallı (2017), and the Academic Self-Efficacy Scale developed by Kandemir and Özbay (2012). The normal distribution of the data was assessed through the Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk tests. The normality of the data obtained from the scales measuring pre-service teachers' self-perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy perceptions was evaluated by examining skewness and kurtosis values. As a result of the analyses, it was determined that the data exhibited a normal distribution. Accordingly, descriptive statistics related to the variables in the study were analyzed using t-tests, Single Factor Analysis of Variance (ANOVA), and Multiple Regression Analysis techniques.

In the study, firstly, the self-perceptions of pre-service teachers studying at the Faculty of Education regarding leadership behaviors were examined. According to the findings that emerged after the analyses, a significant majority of the participants responded "agree" to the statements on the scale. This shows that pre-service teachers are generally confident in their leadership behaviors. The results obtained align with the studies of Avcı

(2009), Cansoy (2015), and Özçetin and Atalay (2023). It is possible that the training provided for leadership skills in teacher training programs positively affects, or will affect, the leadership perceptions of pre-service teachers. It can be asserted that the training offered for leadership skills in teacher education programs positively influences the leadership perceptions of pre-service teachers. This situation once again emphasizes the importance of the content and methods used in teacher education programs.

When the findings related to pre-service teachers' academic self-efficacy were analyzed, it was concluded that academic self-efficacy was at a high level. This result indicates that pre-service teachers are confident in their academic abilities and believe they can achieve success. Research indicates a significant positive relationship between individuals' high academic self-efficacy perceptions and their course success (Yenilmez, 2016). Similarly, Aktürk and Öztürk (2019), Arslan (2022), and Ersoy (2024) reached similar conclusions in their studies.

In the study, the relationship between pre-service teachers' self-perceptions of leadership behaviors and the gender variable was investigated. As a result, it was found that pre-service teachers' self-perceptions of leadership behaviors did not differ based on gender. In other words, both male and female pre-service teachers exhibit similar levels of leadership behaviors. There are studies (Beltekin & Kuyulu, 2019; Cansoy et al., 2016; Özçetin & Atalay, 2023) that support this finding. This may be due to the egalitarian approach in the education system, the quality of the teacher training program, and the changing perceptions of gender roles in society over time.

As indicated by the previous result, it was determined that pre-service teachers' academic self-efficacy perceptions did not change based on gender. When examining the conducted studies, it is apparent that there are research findings supporting the results of the current study (Ekşi et al., 2020; İleri, 2019; Saracoğlu & Varol, 2007). Contrary to this finding, some studies indicate that male pre-service teachers have higher levels of academic self-efficacy (Ersoy, 2024; Oğuz, 2012), while other research finds that the academic self-efficacy levels of female pre-service teachers are higher (Taşığın et al., 2021). The emergence of differing results may be attributed to sample size, the different measurement tools used, or variations in sample characteristics.

In the study, it was examined whether pre-service teachers' academic self-efficacy differs according to the department in which they pursue their education. As a result of the analyses, no significant relationship was found between pre-service teachers' academic self-efficacy and their department of study. This finding indicates that pre-service teachers studying in different departments possess similar beliefs about their ability to achieve academic success. In other words, it suggests that pre-service teachers' self-confidence is comparable regardless of the department they choose. This finding illustrates that pre-service teachers' beliefs about their academic achievement are more influenced by other factors than by the department they study. This result obtained from the study aligns with the findings of Özegegen and Deniz (2020).

In the study, it was found that pre-service teachers' self-perceptions of leadership behaviors and academic self-efficacy had a positive and significant correlation with one another. This finding demonstrates that pre-service teachers who believe they possess leadership qualities are more confident in their ability to achieve academic success. In other words, it can be stated that pre-service teachers who view themselves as leaders also have the potential to excel in their courses. There are studies (Ersoy, 2024; Yolcu, 2023) with results similar to this in the literature.

Continuous professional development of teachers is one of the fundamental building blocks of a sustainable education system, both individually and socially. Continuous professional development enhances the quality of educational processes by allowing teachers to progress in their careers and improve their professional competencies. This development positively influences teachers' professional motivation and job satisfaction. Better-equipped teachers can establish more effective, strong, and positive relationships with students, creating a classroom environment that is supportive and safe. Such an environment significantly contributes to students' academic and social development. Furthermore, teachers who engage in ongoing professional development can guide their students more effectively and foster their skills in areas such as critical thinking and problem - solving. Educated and developed teachers play a crucial role in social development and welfare. As a requirement of these roles, they cultivate conscious, responsible, and active individuals for society.

Considering the results of the study, it may be considered adding more activities and modules for developing leadership skills in teacher training programs. In order to increase pre-service teachers' academic self-efficacy, it may be useful to provide an educational environment that encourages them to acquire regular study habits, actively participate in lessons and develop learning strategies. It is also important to organize the school culture in a way to support students' leadership qualities. In this way, both more successful teachers can be trained, and students' academic achievement can increase. Policy makers can contribute to this process by investing in the professional development of teachers and updating teacher training programs accordingly. Pre-service teachers, on the other hand, should actively endeavor to improve their leadership skills and increase their academic achievement, increase their self-confidence and participate more in learning processes.

In future research on the topic of this study, it may be possible to both statistically determine the strength of the relationship between leadership perceptions and academic self-efficacy and to understand the reasons underlying this relationship in depth by using both quantitative and qualitative research methods. Longitudinal studies that follow pre-service teachers throughout their undergraduate education can provide an understanding of how the relationship between these two variables differ over time and which factors may affect this change.